మనిషికి ఒకటి

—ప్రతాప రవిశంకర్

నా కింకా పెళ్లి కాలేదు.

ఒకవేళ అయి ఉంటే సాయంత్రం అయిదు గంటలు కావస్తున్నప్పుడు వరాంకుశం నన్ను వెతుక్కుంటూ వచ్చేవాడేనా? తెలీదు. ఈ అనుమానమే నా మనసును తొలచి వేస్తున్నది. అంతగా నన్ను చూడదల్చుకుంటే ఉదయమే రావచ్చు గదా! వీలు కాదా?

ఎందు క్కాదు?

నా గదిలో అతను నా ఎదురుగా పడ క్కుర్చీలో ముందుకు వంగి కూర్చున్నాడు. అంతకుముందు వరకు వెనక్కు వాలి పడుకున్నాడు. ఇబ్బందిగా ఉం దనుకుంటాను- మళ్లీ ముందుకు వంగాడు. షర్టు నలిగిపోతుందనే భయ మనుకుంటాను.

అంత వినుగులోనూ న వ్వొచ్చింది అతని జాగ్రత్తకు. నే నేం చేసేది? నే నుంటున్న ఆ గదిలో ఆ పడ క్కుర్చీ- ఓ చాపా తప్పించి మరేమీ లేవు. వచ్చింది ఆడమనిషయితే చాప పరిచి నేనూ పక్కన కూర్చుని కబుర్లు చెప్పేదాన్ని.

కాని- వచ్చిన మనిషి పురుషుడు- వరాంకుశం. గోడ కానుకుని నిల్చున్న నన్ను చూస్తూ "మౌనం రాజ్యం చేస్తోంది కదూ?" అన్నా డతను నవ్వుతూ.

నిజమే. కొన్ని క్షణాలు మా మధ్య మాటలు లేవు.

"ఇంకా కథలు రాస్తున్నావా?" అన్నాను.

"లేదు. ఎప్పుడో ఆపేశాను. ఇప్పుడు మళ్లీ రాయా లనిపిస్తోంది నిన్ను చూస్తోంటే!"

"ఏందుకూ?"

"కొన్ని ప్రశ్నలకు జవాబులు ఉండవు. అలా అనిపిస్తుంది. అంతే... అది నాలాంటి రచయితలకే తెలును."

వరాంకుశం కళ్లలోకి సూటిగా చూడా లనిపించింది. కాని చూడలేకపోయాను. అదే ఆడదానిలో బలహీనత అనుకుంటాను. అతని మాటల్లో నే నర్థం చేసుకుంటున్న భావాలను అతని కళ్లలో వెతకాలని నా ఉద్దేశం.

అప్పటికి అతను వచ్చి గంట దాటింది. వెళ్లే ప్రయత్నం చెయ్యడేం? ఇంతకీ అతని మనసులో ఏమున్నది?

మళ్లీ అదే అనుమానం. నాకే పెళ్లయి నా భర్తతో ఈ పల్లెటూళ్లో ఉంటున్నట్లు అతనికి తెలిసి ఉంటే వరాంకుశం ఈ క్షణంలో నా గదిలో ఉండేవాడేనా?

"ఇంతకీ ఎవరి కోసం ఈ నిరీక్షణ?" నిశ్శబ్దాన్ని భంగపరుస్తూ అడిగాడు వరాంకుశం మళ్లీ నవ్వుతూనే.

"నిరీక్షణా!" ఆశ్చర్యంగా అడిగాను.

"అవును. నిరీక్షణే! వరుడి కోసం- కాదంటావా, విమలా?"

కోప మొచ్చింది అతడి మాటలకు. బహుశా నా మొహంలో ఆ విషయం అతను గ్రహించి ఉండాలి.

ఏమి టీ మనిషి?

ఒంటరిగా ఉంటున్న పెళ్లికాని ఓ ఆడదాని గదిలో కూర్చుని ఈ మాట్లాడటం!

అసలే పల్లెటూరు. లంకంత ఇంట్లో నే నుంటున్నది ఓ గదిలో. అప్పటికే ఆ ఇంటి మనుమలు నాలుగైదు సార్లు ఏదో పని ఉన్నట్లు ఆ వైపుకు వచ్చి మా ఇద్దర్నీ చూసి వెళ్లారు.

"మాట్లాడవేం, విమలా? నువ్వు నా కంటే ఓ ఏడాది చిన్నదాని వనుకుంటాను. అప్పుడే నాకు ఇద్దరు పిల్లలు. మరి నువ్వో?"

ఈసారి మాట్లాడాను- "నా పెళ్లి గురించి నీ కేమిటి ఇంట్రస్టు? నువ్వూ చేసుకోవాలనుకున్నా నీకు పె ళ్లయింది కదా!"

"అయిందిలే. నాది విశాల హృదయం. అవునూ... ఈ పల్లెటూళ్లో ను వ్వెలా ఉంటున్నావో నా కర్థం కావడం లేదు."

కాని అతని మనసులో ఏమున్నదో నాకు అర్థమవుతూనే ఉన్నది. నా పెళ్లి గురించి అతను ఎందుకు మాట్లాడుతున్నాడో నా మనసుకు తెలును.

నే నిలా ఆలోచిస్తున్నప్పుడే దూరంగా ఏదో మోటారు వాహనం వస్తున్న మోత వినిపించింది.

"మై గాడ్! మరచిపోయాను. పట్నం వెళ్లడానికి బస్సు వచ్చే టై మయింది" అన్నాను ఆత్రంగా.

"అలాగా!" అంటూ నవ్వాడు వరాంకుశం.

"అవును, వరాంకుశం! పైగా బస్సు కోసం అడ్డ రోడ్డు వరకూ ఊరి బయటకు నడవాలి కదా!"

మళ్లీ అదే నవ్వు.

"నవ్వుతా వేం? ఎందు కా నవ్వు?"

"నీ అమాయకత్వానికి, విమలా! నువ్వు చెప్పే ఆ అడ్డరోడ్డు దగ్గరే బస్సు దిగి నేను నిన్ను వెతుక్కుంటూ నువ్వు వంతులమ్మగా ఉద్యోగం చేస్తున్న ఆ స్కూలుకు వచ్చాను. అర్థ మయిందా?"

మాట్లాడలేకపోయాను.

వరాంకుశం మనసులో ఏ మున్నదో ఇప్పుడు పూర్తిగా అర్థమవుతోంది.

సాయంత్రం అయిదు గంటలు కా వస్తున్నప్పుడు శీతాకాలపు నీరెండలో స్కూలు ఆవరణలోకి నడిచి వస్తున్న వరాంకుశాన్ని చూసినప్పుడు ఒకింత ఆశ్చర్యమూ, ఆపైన కొంచెం సంతోషమూ కలిగిన మాట నిజమే.

ఎందుకంటే అతనూ, మేమూ ఒకే వీధిలో ఉండేవాళ్లం. ఒకే కాలేజీలో చదువుకున్నాం. అతను నా కంటే ఓ ఏడాది చదువులో ముందు. అయినా మా కుటుంబాల మధ్య ఉన్న పరిచయం వల్ల అప్పట్లో అతన్తో బాగా మాట్లాడేదాన్ని.

అందుకే ఆ నిముషంలో అతని రాక తర్వాత నాకింత ఇబ్బందిని కలిగిస్తుందని ఊహించలేకపోయాను.

అతనితో స్కూలు కుర్రాడి నిచ్చి నా గది చూపమని పంపించాను.

స్కూలు పూర్తయి నేను ఆ గదిలోకి అడుగు పెట్టిన దగ్గర్నుంచే వరాంకుశం మాటలు-ప్రవర్తనా అతడి మీద నా అభిప్రాయాన్ని నిముష నిముషానికీ మార్చివేస్తూ వచ్చాయి.

ఈ రాత్రికి ఇతను వెళ్లిపోడా?

ఈ గదిలోనే ఉంటా నంటాడా?

"ఏమిటి ఆలోచిస్తున్నావు, విమలా! నేను వెళ్లిపోయే బస్సు గురించా? దాని గురించి ఇబ్బంది లేదు. ఈ దేశంలో బస్సులు సరైన టైముకు నడవ్వు. అయినా నీ ఆతిథ్యం స్వీకరించకుండా వెళ్లగలనా, ఇంత కష్టపడి ఈ ఊరొచ్చి?"

పెద్దగా నవ్వాడు.

ఆ మాటలతో నాకు ఏడుపు వచ్చినట్లనిపించింది. అయినా నా గురించి ఏమనుకుంటున్నాడు? చాలా తక్కువగా అంచనా వేసుకుని ఉండాలి. లేకపోతే ఇలా మాట్లాడడు. చదువుకున్న వాడు, ఉద్యోగం వెలగబెడుతున్నవాడు, సంస్కారవంతుడిలా కనపడుతున్నాడు... మరి ఈ మాట లేమిటి?

కష్టపడి ఈ ఊరు వచ్చాడట. ఎవరు రమ్మన్నారు? ఏదో పనిమీద తను ఉంటున్న ఊర్నుంచి టౌన్‌కు వచ్చాడట. అక్కడ మా ఇద్దరికీ తెలిసిన ఒకతను వరాంకుశానికి కనిపించి మాటల్లో నేను ఈ పల్లెటూళ్లో ఓ నాలుగు నెల్లనుంచి పంతులమ్మగా ఇక్కడి స్కూల్లో పని చేస్తున్నట్లు చెప్పాడుట. ఇంకేముంది? కష్టపడి పెళ్లికాని ఓ ఆడపిల్ల ఒంటరిగా ఉంటోందని రెక్కలు కట్టుకుని వాలాడు. నే నంటే ఎంత అభిమానం?

అభిమాన మంటే గుర్తొచ్చింది. ఇదివరలో నే నెప్పుడైనా అతన్ని ప్రత్యేకించి అభిమానించానా? ఏమో! అప్పట్లో అభిమానించి ఉండవచ్చు. తెలివైనవాడు, బాగానే ఉంటాడు, అప్పుడప్పుడు కథలు రాస్తుంటాడు. ఒక వీధిలోనే ఉంటున్నాడు. ఈ కారణాల వల్ల అతన్ని అప్పట్లో ప్రత్యేకంగా అభిమానించి ఉండవచ్చు.

చదువైపోయింది. ఉద్యోగరీత్యా వెళ్లిపోయాడు. పెళ్లయింది. బహుశ అప్పటికే అతని మీద ఉన్న ఆ ప్రత్యేక అభిమానం కూడా నా మనసునుండి తుడుచుకుపోయి ఉండవచ్చు.

అలాంటిది ఇప్పుడు వరాంకుశం నా మీద అభిమానంతో నన్ను వెతుక్కుంటూ వచ్చాడా? పోనీ, అలాగే అనుకున్నా కొంచెంసేపు మాట్లాడి వెలుతురు ఉండగానే వెళ్లిపోవచ్చును గదా! వెళ్లడేం?

వెళ్లడా? అతని మనసులో ఉన్న ఆలోచన అదేనా?

ఇన్నేళ్లయినా పెళ్లి కాలేదు కాబట్టి తనని చూసి మనసు పారేసుకుంటుందని- అన్నీ మరచిపోతుందనీ అనుకుని ఉంటాడు. అవును. ఏ మగాడైనా ఇలాగే ఆలోచిస్తాడు.

ఇంతకీ ఇతన్ని ఇక్కడి నుంచి బయటకు పంపడం ఎలా?

"నీ కో నిజం చెప్పనా, విమలా?" ఉన్నట్టుండి అన్నా డతను.

"ఏమి టా నిజం? నీ కీ మధ్య ప్రమోషన్ వచ్చిందా?" అదోలా అన్నాను. నా గొంతు నాకే వింతగా అనిపించింది.

"కాదు. జీవితంలో మనం నష్టపోయేది ఆ పోతున్నప్పుడు తెలీదు. కొన్నేళ్ల తర్వాత తెలుస్తుంది. అప్పుడు తెలిసినా ఉపయోగం ఉండదు."

ఉలిక్కి పడి చూశాను.

సందేహం లేదు. వరాంకుశం మనసులో ఏ మున్నదో స్పష్టంగా తెలిసింది. అతడి మాటలు కొరడా దెబ్బల్లా తగిలాయి.

"ఇప్పుడు నువ్వేం నష్టపోయావ్, వరాంకుశం?" కావాలనే అన్నాను.

"నేను, నువ్వూ అని కాదు. మనమ లందరూ... ఎప్పుడు జరగాల్సినవి అప్పుడు జరిగిపోవాలి. కొంతమందికి కాలం విలువ తెలీదు..."

"ముఖ్యంగా ఇప్పుడు నీకు తెలీడం లేదు."

"నాకా?" నవ్వుతూ అడిగాడు ఆశ్చర్యంగా.

"అవును. టౌన్‌కు వెళ్లే బస్సు వెళ్లిపోయి ఉంటుంది. కనీసం చివరి బస్సుకైనా అందుకుంటావా?"

"అది కూడా పోతే మాత్రం ఏం? ఈ ఊళ్లో నాకు తెలిసిన వాళ్లు లేకపోతే గదా!"

"ఈ ఊళ్లో నీకు తెలిసిన వాళ్లు ఎవ రున్నారు?" ఆశ్చర్యంతో అడిగాను.

"నువ్వే!"

ఏం మాట్లాడాలో అర్థం కాలేదు అతడి మాటలకు.

బాగా చీకటి పడింది. ఈ మధ్యలో నేను స్విచ్ నొక్కి దీపం వెలిగించాను. రోజూ అయితే ఆ టైములో వంట ప్రయత్నంలో ఉండేదాన్ని. ఇప్పుడు ఈ వరాంకుశాన్ని వదిలించుకునే ప్రయత్నంలో ఉన్నాను.

"మీ పిల్లలు బాగా చదువుతున్నారా?" ఎందుకో అలా అడిగాను.

తల ఊపా డతను ఏదో ఆలోచిస్తూ.

డిసెంబర్ నెల చివరి రోజులు కావడం వల్ల బాగా చలిగా ఉంది. తెరచి ఉన్న తలుపుల మధ్య నుంచి చల్లని గాలి లోపలకు దూసుకు వస్తున్నది.

"చలిగా ఉంది కదూ?" అన్నాడు వరాంకుశం.

నేను మాట్లాడలేదు.

"ని న్నొక మాట అడగనా?"

"ఏమిటీ?" అతన్ని చూశాను.

"పెళ్లి చేసుకోకూడదని నిర్ణయించుకున్నావా?" అడిగా డతను.

నే నింకేమీ ఆలోచించలేదు.

"ఒక్క నిముషం!" అంటూ అక్కణ్ణుంచి అలమారు దగ్గరకు వెళ్లాను.

అతనూ మాట్లాడలేదు. నన్నే చూస్తున్నాడు.

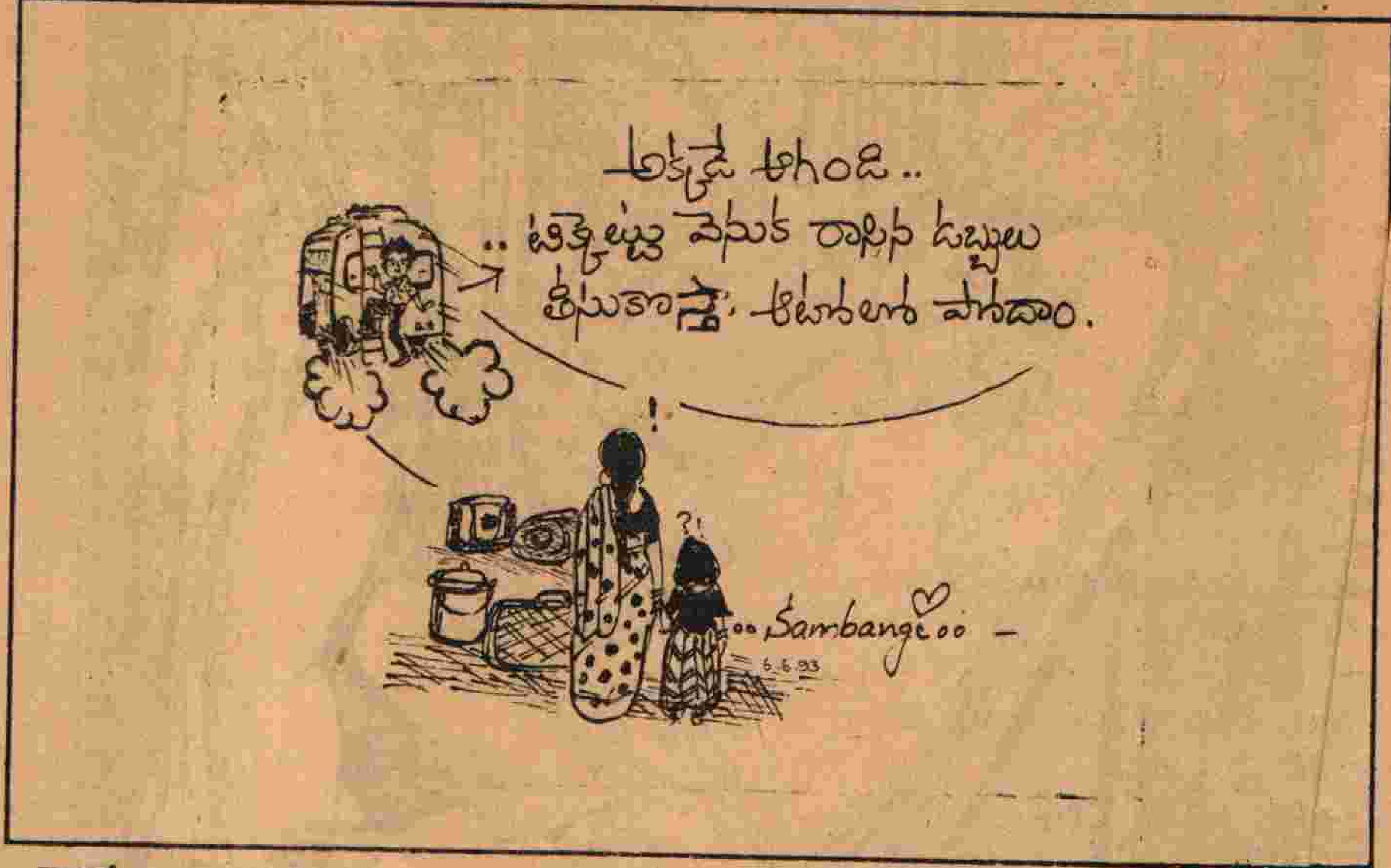

అలమార్లో నుంచి డైరీ, పెన్నూ తీసి అతని కిస్తూ "ఇందులో నీ ఎడ్రను రాయి" అన్నాను.

"ఎందుకూ? నాకు ఉత్తరాలు రాస్తావా?" అడిగాడు.

"కాదు- నా పెళ్లి శుభలేఖ పంపడానికి?" అన్నాను.

"ఎప్పటి నీ పెళ్లి?" నవ్వుతూ అడిగాడు పెన్ను చేత్తో పట్టుకుని.

"త్వరలోనే! ఇప్పటిదాకా నీతో చెప్పలేదు. సెటిలయింది." నవ్వు తెచ్చి పెట్టుకుని అన్నాను.

"ఏం చేస్తూ ఉంటాడు పెళ్లికొడుకు?"

"చెప్పను. నస్పెన్స్! శుభలేఖలో నీకే తెలుస్తుంది."

"అసలు నీకు తెలిస్తే గదా! అయినా అడ్రను రాస్తాను." అంటూ డైరీలో తన ఎడ్రను రాశాడు.

నేను అబద్ధం చెబుతున్నానని అతను గ్రహించాడు. అందుకే అలా అన్నాడు.

అలమార్లో ఉన్న అలారం గడియారాన్ని చూస్తూ "అప్పుడే ఎనిమిది కా వస్తోంది" అన్నాను ఆశ్చర్యపడుతున్నట్లు.

"అవును, విమలా! నా వాచీలో కూడా సరిగ్గా ఎనిమిదే కావస్తోంది. చివరి బస్ టైం కదూ?" అన్నాడు నవ్వుతూ వాచీ చూసుకుని.

"అడ్డరోడ్డు వరకు నడవాలి కదా! ఈసారి మీ ఆవిడ, పిల్లల్ని తీసుకురా ఒకసారి!" అన్నాను ఇక బయల్దేర మన్నట్లు.

"అప్పుడైనా రాత్రికి ఉండనిస్తావా ఓ పూట ఆతిథ్యంతో!"

"రచయిత వనిపించావు" అన్నాను నవ్వి.

అతను నవ్వలేదు.

బాగా ఆశాభంగం చెందిన వాడిలా ఆ పడక్కుర్చీలో నించి గోతిలో నుంచి లేస్తున్న వాడిలా లేచి నిల్చున్నాడు.

"మొత్తానికి పెద్దశిక్షే వేశావు ఇంత దూరం వచ్చినందుకు."

"ఏమి టా శిక్ష?"

"నీ పడక్కుర్చీ... నడుము పట్టేసింది" అంటూ చెప్పులు తొడుక్కుని బయటకు వెళ్లి "వెడతాను. చీకటిగా ఉంది" అన్నాడు.

"మీ ఆవిణ్ణి అడిగానని చెప్పు" అన్నాను ఎంతో అభిమానాన్ని మాటల్లో రంగరించి.

తల ఊపుకుంటూ నడిచి ఆ చీకట్లోనే రోడ్డెక్కాడు వరాంకుశం.

కనీసం రోడ్డు మీద వరకు మర్యాదపూర్వకంగా అతన్తో వెళ్లనందుకు బా ధనిపించలేదు.

బాగా రిలీఫ్ ఫీలయ్యాను. తేలిగ్గా ఉంది. గొప్ప ప్రమాదం నుంచి బయట పడిన ట్లనిపించింది. నేను ఏమాత్రం అవకాశం ఇచ్చినా వరాంకుశం ఈ రాత్రికి ఇక్కడే ఉండిపోయేవాడు.

చలిగా ఉందని తలుపులు మూసి చాపమీద వాలిపోయాను.

మళ్లీ అదే ప్రశ్న!

నాకే పెళ్లయి ఉంటే వరాంకుశం నన్ను వెతుక్కుంటూ ఇంత దూరం వచ్చేవాడేనా? రాడనిపించింది.

★ ★ ★

తలుపు మీద చప్పుడుతో మెలకువ వచ్చింది.

లేచి తలుపులు తెరిచాను. అప్పుడే తెల్లవారుతోంది. ఎదురుగా మా స్కూలు ప్యూను నిలుచుని ఉన్నాడు. అతని చేతిలో పాల చెంబు ఉన్నది. అతను నా పాలమనిషి కూడా.

పాలు అందుకుంటున్నప్పుడు అతను అన్నాడు- "నిన్న సాయంత్రం మీ కోసం వచ్చి నాయన ఇప్పుడే కనిపించా డమ్మా!"

ఆశ్చర్యపోయాను.

"ఎవరు? నిన్న స్కూలు వదలబోయేముందు వచ్చినాయనేనా?" అడిగాను ఆగిపోయి.

"ఆఁ... ఆయనే. దూరం నుంచి చూశాను. మన గుడి మండపం దిగి బయటకు రావడం, బట్టలన్నీ నలిగిపోయి కళ్లు ఎర్రగా ఉన్నాయి. దగ్గరకు వచ్చిన తర్వాత చూస్తే. నేను ఎదురైన తర్వాత 'ఫస్టు బస్సు అందుతుందా?' అంటూ అడ్డరోడ్డు వైపు గబగబా నడుస్తూ వెళ్లాడు."

నా మనను సిగ్గుతో చచ్చిపోయింది.

ప్యూను వెళ్లిపోయాడు.

నిలబెట్టి ఎవరో నా వీపు మీద ఇనుప కమ్చీతో కొడుతున్న ట్లనిపించింది.

జరిగిం దేమిటో సులభంగానే గ్రహించాను.

రాత్రి వరాంకుశం ఎక్కవలసిన లాస్ట్ బస్సును రద్దు చేసి ఉంటారు. వారంలో రెండు మూడు రోజులు ఏవో కారణాల వల్ల కాన్సిల్ చేస్తూనే ఉంటారు. రాత్రి కూడా అలాగే జరిగి ఉంటుంది.

బస్సు లేదని తెలుసుకున్నా ఒంటరిగా ఉంటున్న తన గదికి రావడం ఇష్టం లేక ఆకలితో, చలితో ఆ గుడి మండపంలో రాత్రంతా జాగ రణ చేసి వెళ్లిపోయాడు వరాంకుశం.

లాస్ట్ బస్సు లేదని అతను తన గదికి ఎందుకు రాలేదు?

రాకూడదు కాబట్టి. వరాంకుశం ఏమిటో ఇప్పుడు నాకు బాగా అర్థమయింది. అతడి మనను కడిగిన ముత్యం. ఇప్పుడు అతడి ముందు నే నో అల్పజీవిలా అనిపిస్తున్నాను.

కొంతమంది మనుమల్ని భాగించి విడదీసి చూడలేము. వరాంకుశాన్ని కూడా అంతే.

'కారెక్టర్' అనేది ఆడదానికే కాదు- మగవాడిక్కూడా ఉంటుందనీ, ముల్లులాంటి మగవాడు కూడా అరిటాకులాంటి ఆడదాని మంచి గురించి ఆలోచిస్తాడనీ మొదటిసారిగా తెలిసింది. ★

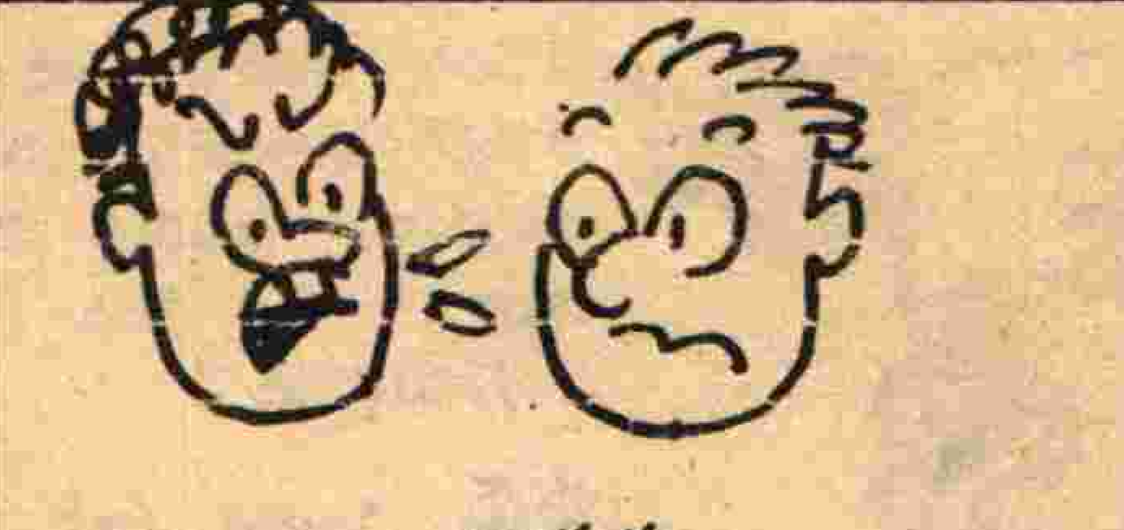

అందుకు

"సార్! గంట నుంచి ఎదురుచూస్తున్నారు. ఎవరి కోసం?" అడిగాడు కిళ్లీకొట్టు కనకరాజు.

"నన్ను చంపినవా డొస్తే పట్టి పీడించడం కోసం!" కోపంగా చెప్పా డా అపరిచిత వ్యక్తి.

కండి ప్రసాదరావు [బొబ్బిలి]